

**МАРКАЗИЙ
БАНК
ХАБАРЛАРИ**

Олий Мажлис Сенати 100 000 (юз минг) сўмлик банкнот намунаси ва дизайнини маъқуллади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Сенати Кенгашининг 2019 йил 15 январдаги қарори билан 100 000 (юз минг) сўмлик банкнотнинг намунаси ва дизайнини маъқулланди.

Аҳолига нақд пул орқали хисоб-китобларни амалга ошириша янада кулайликлар яратиш ва банкнот қаторини оптималлаштириш мақсадида йирик номиналдаги банкнот муомалага чиқарилмоқда.

Янги банкнотнинг муомалага чиқарилиши:

- нақд пуллар билан хисоб-китобларни амалга оширишда кулайликлар яратиш;

- нақд пулларни сақлаш ва ташиш билан боғлиқ харажатларни камайтириш;

- аҳолига банкоматлар орқали хизмат кўрсатишида самародорликни оширишга имкон беради.

100 000 (юз минг) сўм қийматдаги банкнотлар амалдаги мавжуд пул масаси доирасида чиқарилади ҳамда унинг ўсишига таъсир кўрсатмаган ҳолда муомаладаги нақд пуллар таркибини оптималлаштиришга хизмат килидаги.

Янги номиналдаги банкнотнинг кўриниши, тавсифи ва чиқарилши санаси Марказий банк томонидан оммави аҳборот воситаларида эълон қилинади.

2019 йил 16 январь куну Марказий банк томонидан депозит аукциони ўтказилди. Аукцион натижаларига кўра, 3 та тижорат банкнинг 130 млрд. сўм маблаглари ўртача 9,87% ставкаси билан 2 ҳафталик депозитга жойлаштирилди.

2018 йилда банк карталаридан ечишган пуллар ҳажми 2017 йилга нисбатан 4 баробарга ошиб, 12,29 трлн. сўмни ташкил этди.

2018 йил декабрь ойидаги миллӣ валютадаги жами кредитлар (имтиёзли кредитлар бўйича фоиз ставкаларини ҳисобга олмаган ҳолда) бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йилнинг декабрь ойига нисбатан 3,3%га ошиб, 21,8%-ни ташкил этди. Шунингдек, қиска мuddатли кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йил декабрь ойидаги 17,6%дан 2018 йил декабрь ойига келиб 22,4%гача ҳамда ўзок мuddатли кредитлар бўйича 18,7%дан 21,5%гача ошиши кузатилди.

Валюталар курслари 22.01.19 дан

Английский фунт	Европейский доллар	Французский франк	Американский доллар
\$ 8378,18 сум	€ 2518,45 сум	£ 10785,23 сум	₽ 126,33 сум
↑ +22,00	↓ -0,58	↑ +55,08	↑ +1,36

8 МИЛЛИАРД ЕВРОДАН ЗИЁД ҚИЙМАТДАГИ ЛОЙИҲАЛАР БЎЙИЧА КЕЛИШУВЛАРГА ЭРИШИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Германия Федерал канцлери Ангела Меркелнинг музокарадалари олдидан оммави аҳборот воситалари вакиллари учун брифинг ўтказилди.

Aнгела Меркел Ўзбекистон Президентининг ташрифи ўзқ танаффусдан кейинги муҳим ташриф экани, икки томонлама ҳамкорлик ривожига катта туртки беришини таъкидлadi.

— Биз Ўзбекистоннинг ишончли шериги бўлишини хоҳлаймиз. Мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни қенгайтириш учун кўплаб имкониятлар борлигини кўрмодкамиз, — деди Германия канцлери.

Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон делегациясига кўрсатиляётган юқсан ҳурмат учун чуқур миннатдорлик билдириб, германияликларни жорий йил май ойидаги ишонланадиган Германия Федератив Республикаси ташкил этилганнинг 70 йиллиги билан табриклиди.

Томонлар сўнгги йилларда икки томонлама алоқалар жадал ривожланиб, янги мазмун билан бойиб бораётгани, сиёсий мулокотлар фаоллашатганини мамнуният билан кайд этди.

Президентимиз Ўзбекистон Германия билан алоқаларни

сифат жиҳатидан янги, янада юқори босқичига олиб чиқиша интилишини алоҳида таъкидлadi.

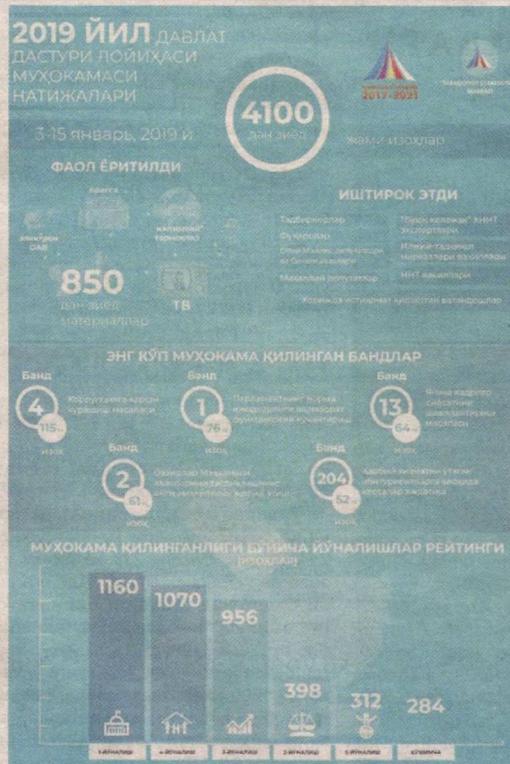
Музокарадарда сиёсат, хавфсизлик, савдо, технология, инновация, инвестиция ва маданий-гуманитар соҳалардаги ҳамкорликнинг ҳолати ва истиқболлари муҳокама этилиши маълум қилинди.

Томонлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ва бошқа ҳалқаро тузилмалар доирасида янада яқиндан ҳамкорлик қилишдан манфаатдор экани қайд этилди.

Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича янги стратегияси асосидаги икки томонлама муносабатлар мустажкамланиши таъкидланди.

(Давоми 2-бетда.)

2019 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ДАСТУРИ ТАСДИҚЛАНДИ

Президентимизнинг "2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили"да амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида"ги Фармон билан 2019 йилда мамлакатни ривожлантиришнинг устувор вазифалари белгилаб олинди.

Унга кўра, жорий йилда иштирокумий қиймати 16,9 трлн. сўм ва 8,1 млрд. АКШ долларига тенг лойиҳаларни амалга ошириш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, дастурда жорий йилги асосий йўналишлар – давлат ва жамият курилиши тизимини тақомиллашириш, конун устуворлигини таъминлашва судхуқ тизимини янада ислоҳ килиш; иқтисодиётни ривожлантириш ва инвестицияларни фаол жалб этиш; ижтимоий ривожланиши, хавфсизлик, мамлакатимиз ҳудудларининг ижтимоий ривожланиш даражасини ошириш соҳасидаги тадбирларни ҳамда ташкилни таъкидлайди.

Мазкур Фармон билан иқтисодиётни ривожлантириш соҳасида асосий эътибор макроиктисодий барқарорликни таъминлаш, солом рақобат учун зарур шароитларни яратиш; ишбишлармонлик ва инвестиция мухитини тубдан яхшилаш.

Мазкур Фармон билан иқтисодиётни ривожлантириш соҳасида асосий эътибор макроиктисодий барқарорликни таъминлаш, солом рақобат учун зарур шароитларни яратиш; ишбишлармонлик ва инвестиция мухитини тубдан яхшилаш.

(Давоми 2-бетда.)

ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДА

8 МИЛЛИАРД ЕВРОДАН ЗИЁД ҚИЙМАТДАГИ ЛОЙИҲАЛАР БҮЙИЧА КЕЛИШУВЛАРГА ЭРИШИЛДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Учрашувда замонавий таҳдид ва хатарлар, аввали, терроризм ва экстремизмга қарши курашиб бўйича ҳамкорликни кучайтиришга алоҳида эътибор қартилиши айтиб ўтилди. Афғонистонда тинчлик жараёнин тез фурсатда бошлаш ҳам кун тартибидаги муҳим масалалардан экани қайд этилди.

Ўзбекистон инсон хукуqlари ва эркинликла- румда 8 миллиард европа- таъқидланди.

ри соҳасида конструктив дан зиёд қиymatдagi янги мулокот, шунингдек, давлат бошқарув тизимининг шаффолигига ҳамда корреспонденцияга тўлиқ барҳам берилишига эришиш мақсадида ҳамкорлик учун очиқ экани таъқидланди.

Томонлар инвестиция ва технологиялар соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтиришига тайёр эканини билдири. Ўзбекистон Президенти ташрифи арафасида ўтказилган бизнес-форумда 8 миллиард евротаъқидланди.

ЎЗБЕКИСТОН-ХИНДИСТОН: ЭКСИМБАНК БИЛАН 200 МЛН. ДОЛЛАРЛИК КЕЛИШУВ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Нарендра Модининг таклифига биноан 17-18 январь кунлари ушбу мамлакатда амалий ташриф билан бўлиб, Гандингар шаҳрида "Махатма Мандир" кўргазмалар мажмуасида бўлиб ўтган "Жўшун Гуржатар – 2019" IX ҳалқаро инвестиция саммитида иштирок этилди.

Cаммитда давлатимиз раҳбари билан бир қаторда Австралия, Канада, Франция, Япония, Норвегия, Нидерландия, Польша, Корея Республикаси, Дания, Чехия, Мальта, Таиланд, БАД каби мамлакатлардан давлат ва ҳукумат

раҳбарлари, ҳалқаро ташкилотлар ва трансмиллий корпорациялар бошликлари, экспертилари қатнашди.

Йирик иқтисодий анжуманда Президентимиз Шавкат Мирзиёев нутқ сўзлаб, Ҳиндистон билан узок муддатли стратегик шерикликни мустаҳкамлаш ўзбекистон ташки сиёсатининг устувор йўналишиларидан бирни эканини алоҳида қайд этид. Ва иккι томонлами ҳамкорликни кенгайтириш учун қатор тақлиф ва ташаббусларни илгари сурди. Шунингдек, ахборот технологиялари, дастурий таъминот, қишлоқ хўжалиги, қайта тикланадиган энергия ҳамда ушбу соҳалар учун мутахассислар тайёрлаш бўйича кўшмалойиҳаларни амалга оширишини тақлиф этид. Сармоядорларни Ўзбекистонга жалб қилиш учун энг кулагай шароитлар яратилиши ҳам алоҳида таъқидланди.

Саммит доирасида мамлакатимизда ижтимоий мухим лойиҳаларни молиялаштириш учун Ҳиндистон Эксимбанк билан қиymati 200 миллион долларга teng кредит линиясини ажратиш бўйича келишишуга эришилди.

ЎзА материаллари асосида тайёрланди.

ҲАФТАЛИК САВДО БИТИМЛАРИ БҮЙИЧА ЯНГИ РЕКОРД

"Тошкент" республика фонд биржаси (РФБ)нинг хабар берисчига, ҳафталик савдо битимлари бўйича навбатдаги рекорд ўрнатилиди.

Жорий йилнинг 14-18 январь кунлари "Тошкент" РФБ томонидан 32 та эмитентнинг корпоратив қимматли қоғозлари билан 2,323 млрд. сўмлик 1 125 та битим имзоланиб, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида битимлар сони 2 556 тага етди. Айтиш жоизки, 2017 йил давомида фонд биржасида жами 2 571 та савдо битимлари имзоланганди, 2019 йилнинг дастлабки уч савдо ҳафталиги мобайнида эса 2 556 та савдо битими тузишига эришилди.

Бундай юқори кўрсаткичдан шуни англаш мумкинки, инвесторлар ўз сармояларини спекулятив савдо ошириш учун республикасида биржа бозори имкониятларидан кўпроқ фойдаланмоқдалар ва ушбу ҳолат бир вақтнинг ўзида сармоядорларга бозорнинг аниқ манзарасини кўришида ҳам кўл келмоқда.

Ушбу савдо ҳафталидаги битим-

ларнинг энг катта қисми мамлакатимиз иқтисодиётининг саноат (517 та битим) ва курилиш (289 та битим) секторига тегишиш эмитентларнинг қимматли қоғозлари билан амалга оширилди. Шу билан бирга, эмитентларнинг 1,802 млрд. сўмлик ҳажмдаги қимматли қоғозлари молиядаги секторидаги битимлар миқдори бўйича ҳам етакчилик қилмоқда. Айтиш жоизки, иқтисодиётнинг бошка тармоқларида, молиядан ташқари, эмитентларнинг қимматли қоғозлари билан боғлиқ савдонинг фаоллашви республика қимматли қоғозлар бозо-

рининг диверсификацион ривожланиши учун яхши кўрсаткич бўлади.

Хуллас, ўтган савдо ҳафталигига битимлар сони бўйича етакчиликни "Кўкон механика заводи" АЖ кўлга киритди, 110 542 дона акцияси билан 158,24 млн. сўмлик 466 та битим амалга оширилди. "Кўкон механика заводи"нинг акциялари 1399-1470 сўм баҳосида сотилди. Ҳафта якунларига кўра, бир дона акциянинг ўртача баҳоси 1431,53 сўмни, номинал қиymati 900 сўмни ташкил этид.

Битимларнинг миқдори бўйича етакчиликни эса "Илан ўйи банк" АЖга насиб этид, у 1,768 млрд. сўмлик шартномаларни имзолашга эришиди. Эмитент 10,1 сўмлик 175,087,275 дона акцияси билан иштирок этид ва бир дона акциясининг номинал қиymati 10 сўмни ташкил этид.

Тузилган савдо битимлари сони ва суммаси бўйича кейинги ўринни 254,82 млн. сўмлик 225 та битим имзолаган "Qizilqumsement" АЖ эгаллади. Савдо ҳафтасининг биринчи куни, яъни 14 январьда эмитентнинг хар бир акцияси 1499-1570 сўмдан сотилган бўлса (акциянинг ўша кунги ўртача нарихи 1500 сўм), ҳафта оширига бориб, яъни 18 январьда мазкур акциялар сизиларли даражада ошди — ҳар бир акция 1660-1798 сўмдан сотилди ва

2019 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ДАСТУРИ ТАСДИҚЛАНДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Унинг асосий вазифалари этиб:

резублика иқтисодиётининг ишлаб чиқариш салоҳиятини кенгайтириш, шунингдек, унинг рақобатбардошлигини янада оширишга тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва инновацион технологияларни жалб этиш; хусусий махаллий ва хорижий инвесторлар билан узок муддатли ўзаро манфаати шериклик муносабатларни ишлаб оширишга тўғридан-тўғри таълим мушассалари билан алоқаларни ривожлантириш борасидаги ҳамкорлик учун улкан салоҳият мавжудлиги

тиция киритган хорижий давлатлар фуқароларига, шу жумладан, хорижий инвестициялар иштироқидаги корхоналарнинг таъсисчилари (иштироқчирига Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси 10 йил муддатга соддалаштирилган тартибда берилади).

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси ёки "инвестиция визаси"га эга хорижий инвесторлар ҳамда уларнинг оила аъзолари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари учун назарда тутилган шартларда тиббий ва таълим хизматларидан фойдаланиш хукукига эга бўлади.

Хорижий инвесторлар, улар томонидан хорижий давлатлар фуқаролари орасидан жалб этиладиган мутахассислар ва уларнинг оила аъзоларини вактична рўйхатга олиш инвестиция лойиҳаси рўёбга чиқарилаётган худуддаги аҳоли яшаш пунктидаги, мамлакатнинг бошка худудларида бўлганда кайта рўйхатдан ўтиш мажбуриятисиз, визанинг амал килини муддатига (виза мавжуд бўлмагандага эса 1 йил муддатга) амалга оширилади.

Давлат дастурида Ўзбекистон-Амирликлар инвестиция компаниясини ташкил этиш тўғрисида ҳам сўз юритилиб, инвестиция компанияси: Абу Даби ривожланиш жамғармаси (БАА) компаниясиning 75 фоиз миқдордаги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Тикланиши ва тараққиёт жамғармасининг 25 фоиз миқдордаги ушуларга хисобига 5 миллион АҚШ доллари миқдоридаги устав фондига ва 1 миллиард АҚШ доллари миқдоридаги ёълон килинган капиталига эга бўлиб, масъулияти мунсанган жамият шаклида ташкил этилади, бунда кўшимча иштироқчиларни ўрнатилган тартибда жалб этиш белгиланди.

Ўзбекистон Республикасида таъсилатни имзолашга учун мазкур саноатни кенгайтириш, визанинг амал килини муддатига (виза мавжуд бўлмагандага эса 1 йил муддатга) амалга оширилди.

Шунингдек, Фармонга мувофик, 2019 йил 1 марта бошлаб хорижий инвестициялар иштироқидаги корхоналарнинг таъсисчилари (иштироқчилари) ва уларнинг оила аъзоларини учун муддатини мамлакатдан чиқмасдан ўзайтириш имконияти бўлган, амал қилини муддати уч йилни ташкил қилаётган "инвестиция визаси" жорий этилади.

Ўзбекистон Республикасида таъсилатни имзолашга учун мазкур саноатни кенгайтириш, визанинг амал килини муддатига эга бўлиб, масъулияти мунсанган жамият шаклида ташкил этилади, бунда кўшимча иштироқчиларни ўрнатилган тартибда жалб этиш белгиланди.

М. ПУЛАТОВА тайёрлади.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ри-
вожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича
Ҳаракатлар стратегиясига мувофиқ мамлакатимизда дав-
латнинг иқтисодиётдаги иштирокини камайтириш, тадбир-
корлик субъектларининг ҳукуқларини ҳимоя қилиш, ху-
сусий мулкнинг устуворлигини янада кучайтириш, биз-
нес ташаббуслар, стартапларни ҳар томонлама кўллаб-
куватлашга оид кенг қамровли ислоҳотлар амалга
оширилмоқда. Бу борада банк тизимида ҳам комплекс чо-
ра-тадбирлар рёжаси ишлаб чиқилган бўлиб, уларнинг иж-
роси босқичма-босқич таъминланмоқда.

Кайд этиш жоизки, тижо-
рат банклари томонидан тадбиркорликни ри-
вожлантириш мақсадида ажра-
тилаётган кредит маблағлари ҳудудларнинг ижтимоий-
иқтисодий ўсишида мухим рөль ўйнамоқда. Бу ўз навба-
тида, юртимизда ишбилармон-
лик мухитининг яхшиланиши-
га, тадбиркорлар сочининг ор-
тишига, ишлаб чиқариш ва хиз-
мат кўрсатиш тармоқларининг ўсишига, энг асосийси, юрти-
миз равнақига хизмат қилиб,
минглаб ҳамюрларимизнинг иш билан таъминланишига ҳам асос бўлаётган.

Жўмладан, 2018 йилнинг 1 декабрь ҳолатига кўра ти-
жорат банклари томонидан 192 мингдан ортиқ киник биз-
нес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига барча молия-
лаш манбалари хисобидан жа-
ми 29,9 трлн. сўм кредит ажра-
тилан. Мазкур маблағлар асо-
сида тадбиркорлик субъектла-
ри фаолиятини ташкил этиш,
кенгайтириш, хизмат кўрсатиш
ва ишлаб чиқаришни модер-
низация қилиш, оиласиев тад-
биркорлик ва кичик ҳажмда ишлаб чиқарувчи субъектлар-
ни кўллаб-куватлаш каби бир
қатор йўналишлар молиялаш-
тирилган.

Шуни ҳам қўшимча қилиш
керакки, бугунки кунда аҳоли
турмуш фаровонлигини оши-
риш ва бандлигини таъминлаш
учун қатор йўналишларда им-
тиёзли кредитлар берилмоқда.
Натижада тадбиркорлик

нинг бошидан тутаётган ҳам-
юртларимиз сони тобора оши-
бормоқда.

Ана шундай имтиёзли кре-
дитлардан бирни "Ижтимоий
химоя" дастурлари доираси-
да ажратилаётган маблағлар
бўлиб, ўтган йили республи-
камиз бўйича жами 62 389 на-
фар муайян меҳнат турла-
ри билан шуғуланиш иста-
гида бўлган фуқаролар, жум-
ладан, кам таъминланган ои-
лаларга 645,3 млрд. сўмдан
ортиқ микрокредитлар тақдим
етилди ва уларнинг ҳаётда
ўз ўринларини топишларiga
кўмаклашилди.

Президентимизнинг 2018 йил
1 юнодаги "Ҳар бир оила –
тадбиркор" дастурини амалга
ошириш тўғрисида"ги ПҚ-
3777-сон қарори ижроси до-
ирасида 47 мингдан ортиқ
фуқаро ва тадбиркорлик субъ-
ектларига қарийб бир трлн.
сўмдан ортиқ имтиёзли кре-
дитларнинг ажратилгани
иқтисодиётимиз ривожи учун
кўйилган мухим қадамлардан
бири бўлди. Оиласиев тадбир-
корлар сафи ортиб, кўплаб
ҳамюрларимиз рўзгорига
кўт-барака инди. Мазкур кре-
дитнинг йиллик 7 фоиз ставка-
да, 6 ойгача имтиёзли давр билан
3 йилдан кўп бўлмаган муд-
датга, кредит ҳисобига амалга
ошириладиган лойиҳанинг биз-
нес-режасига мувофиқ, ўзини
ўзи қоплаш жиҳатларидан ке-
либ чиқиб 2 йилга имтиёзли
давр билан 5 йил муддатга
ажратilaётгани фуқароларимиз
учун янада қуялпик яратди.

Имтиёзли кредитлардан
яна бирни қишлоқ ҳўжалиги
соҳасидаги жавлон уриб меҳнат
қиляёттан фермеру дехқон-
ларимизга асқотмоқда. Давла-
тимиз раҳбарининг 2018 йил
26 апрелдаги "Фермер, дехқон

ИМТИЁЗЛИ КРЕДИТЛАР – ФАОЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ПОЙДЕВОРИ

хўжаликлари ва томорқа ер
эгалари фаолиятини такомил-
лаштириш бўйича қўшимча чо-
ра-тадбирлар тўғрисида"ги
ПҚ-3680-сон қарори ижроси до-
ирасида тижорат банклари то-
монидан қарийб 7 минг нафар
фермер, дехқон хўжаликлари
ва томорқа ер эгаларига ўз фа-
олиятларни ўйла кўйиш ва
кенгайтиришлари учун 109,4
млрд. сўм миқдорида молия-
вий кўмак берилди.

Мазкур кредитлар Фер-
мер, дехқон хўжаликлари ва
томорқа ер эгаларини кўллаб-
куватлаш жамгармаси маб-
лағлари хисобидан "Томорқа
хизмати" МЧЖ, қишлоқ ҳўжа-
лиги соҳасидаги ишлаб чиқа-
риш, қайта ишлаш, ташёрлаш,
таъминлаш, савдо ташкилот-
лари ҳамда лизинг компания-
ларига моддий-техника база-
сини мустаҳкамлаш, қишлоқ
ҳўжалиги техникалари ва
транспортларини сотиб олиш,
фермер, дехқон хўжаликлари
ва томорқа ер эгаларининг
иссиқҳоналарини куриш учун

ва бутловчи қисмлар харид
қилишга йиллик 7 фоиз ставка-
да "Микрокредитбанк", "Агробанк",
ҳамда "Ҳалқ банки" то-
монидан ўйла кўйилган ўш-
ларнинг бизнес ташаббусла-
ри, стартаплари, ғоялари ва
лойиҳаларини амалга ошириш
учун имтиёзли кредит ва мол-
мукни лизинга бериш амали-
ёти ҳар томонлама кўмак бера-
ти.

Манзилли рўйхатга асо-
сан "Yoshlar – kelajagimiz"
жамгармаси маблағлари хисобидан
ўтган йилда 2 902 та
лойиҳага 5 йил муддат-
га 12 ойгача имтиёзли давр
билан жами 360,1 млрд. сўм
миқдорида имтиёзли кредит-
лар ажратилди. Жўмладан,
мазкур дастур доирасида Наманган
вилояти Чортқ туманинда
"Темур спорт клуби" МЧЖ қошида тикув, три-
котаж цехлари, ўкув маркази,
аҳолига хизмат кўрсатиш
ҳамда савдо шоҳобчалари фо-
лияти ўйла кўйилиб, натижа-

лалар бандлигини таъминлаш
мақсадида ажратилган 210 млрд.
сўмдан ортиқ имтиёзли кредит
маблағлари эса ҳудудларимизда
хунармандчилар тармоғининг янада
ривожига турти бўлди.

Имтиёзли кредитлар ҳақи-
да гап кетганда, "Yoshlar –
kelajagimiz" Давлат дастури
бўйича амалга оширилаётган
ишларга aloҳида тўхталиш
жоиз. Чунки мазкур дастур асо-
сида бугун кўллаб ёшлар ўз
бизнесини ўйла кўйиб, ҳам ои-
ласи иқтисоди, ҳам корт ривожи
учун фойда олиб келмоқда. Бу
борада уларга "Миллий банк",
"Ипак ўйла банки", "Ҳалқ бан-
ки" ҳамда "Ҳамкорбанк" то-
монидан ўйла кўйилган ўш-
ларнинг бизнес ташаббусла-
ри, стартаплари, ғоялари ва
лойиҳаларини амалга ошириш
учун имтиёзли кредит ва мол-
мукни лизинга бериш амали-
ёти ҳар томонлама кўмак бера-
ти.

Манзилли рўйхатга асо-
сан "Yoshlar – kelajagimiz"
жамгармаси маблағлари хисобидан
ўтган йилда 2 902 та
лойиҳага 5 йил муддат-
га 12 ойгача имтиёзли давр
билан жами 360,1 млрд. сўм
миқдорида имтиёзли кредит-
лар ажратилди. Жўмладан,
мазкур дастур доирасида Наманган
вилояти Чортқ туманинда
"Темур спорт клуби" МЧЖ қошида тикув, три-
котаж цехлари, ўкув маркази,
аҳолига хизмат кўрсатиш
ҳамда савдо шоҳобчалари фо-
лияти ўйла кўйилиб, натижа-

ти

Муҳтор ШОНАЗАРОВ,
Марказий банк
Тадбиркорлик
субъектларини молиявий
кўллаб-куватлаш бўйича
тижорат банклари
фаолиятини мониторинг
қилиш департаменти
директори ўринбосари,
бошқарма бошлиғи

млн. АҚШ доллари ва 3 052,7 млрд. сўм
миқдорида инвестиция киритилиши на-
зоратга олинган. Шулардан 18 та олди-
сотди шартномаси хорижий инвестор-
лар билан тузилган. Юкоридаги шарт-
номаларга кўра, бажарилган инвес-

тициялар умумий миқдори 166,9 млн.
АҚШ доллари ва 1 432,6 млрд. сўмни
ташкил этид. Инвестиция киритиш дав-
рида 6 353 дан ортиқ янги иш ўринлари
яратилди.

Ҳисобот даврида 328 та олди-сотди
шартномасига асосан киритилган умумий
10,1 млн. АҚШ доллари ва 525,6
млрд. сўм миқдоридаги инвестициялар
комиссия томонидан қабул қилинган
ҳамда инвестиция хисобидан янги
12 915 та иш ўринлари яратилган.

Шу билан бирга, йил бошидан
174,2 млн. АҚШ доллари ва 1 309,7
млрд. сўм миқдорида инвестиция ки-
ритиш шарти билан 651 та олди-сотди
шартномаси расмийлаштирилган.

ИНВЕСТИЦИЯ МАЖБУРИЯТЛАРИ БАЖАРИЛЯПТИМИ?

2018 йил давомида давлат активлари сотилиши бўйича рўйхатга олинган 1 540 та олди-сотди шартномаси бўйича 603,3 млн. АҚШ доллари ва 3 578,3 млрд. сўм миқдорида инвестиция киритилиши назоратга олинган. Шулардан 23 та олди-сотди шартномаси хорижий инвесторлар билан тузилган бўлиб, юкоридаги шартномаларга кўра, бажарилган инвестициялар умумий миқдори 176,9 млн. АҚШ доллари ва 1 958,2 млрд. сўмни ташкил этид. Инвестиция киритиш даврида 19 268 дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

2018 йил давомида 120 та шартно-
ма бекор қилинди, 328 та шартно-
ма бўйича инвестиция мажбурият-
лари тўлиқ бажарилди ва қабул қилинди.

2019 йилнинг 1 январь ҳолатига
кўра давлат активлари сотилиши
бўйича рўйхатга олинган 1 212 та ол-
ди-сотди шартномалари бўйича 593,3

БАНК ЯНГИЛИКЛАРИ

**2018 ЙИЛДА
“ЎЎСАНОАТҚУРИЛИШБАНК”
ҚАНДАЙ НАТИЖАЛАРГА ЭРИШДИ?**

Фаолияти қарийб бир асрға тенглашаётган “ЎЎсаноатқурилишбанк” 2018 йилда ҳам юқори натижаларга эришиб, ўз мавқенин сақлаб қолди. Хусусан, ўттан йилда актив күрсаткычлари ҳамда кредитларидан олган фойдаси аввалги даврларга нисбатан бир неча баробар ортди.

Бу хақда Банкнинг 2018 йилги фаолияти якунларига бағишлаб ўтказилган банк Башқаруви йигилишида маълум қилинди.

Дарҳақиат, 2018 йил “ЎЎсаноатқурилишбанк” учун сермаҳсул кечди. Банк мажозларга хизмат күрсатиш сифатини ошириш, чакана банк хизматлари, шу жумладан, интерактив хизматларни ривожлантириш бўйича эътиборга молик ишларни амалга ошириди.

Жўмладан, республикамида биринчилардан бўлиб мажозлараро операцияларнинг 24/7 режими

ишига туширилиб, тушлик вақтида танаффусси хизмат кўрсатиш тизими йўлга кўйилди. Онлайн омонатлар, онлайн микроқарз, “Кредит-карта”лар жорий қилинди. Миллӣ валютадаги виза карталарини истагланган мамлакатда ишлатиш имконияти яратилди.

Йигилишда, Банк томонидан 2018 йилда эришилган асосий кўрсаткычлар сархисоб қилинди. Матъум килинишича, ҳисобот даврида банк активлари, кредит портфели, мажбуриятлари ҳажми бўйича республика тиҳорат банклари орасида 2-уринни эгаллаган. Хусусан, кредит портфелида юқори даромад кеътирувчи чакана кредитлар 26 баробарга, кичик бизнесга ажратилган кредитлар 3 баробарга ортган.

Йигилишда, шунингдек, Банкнинг ҳар бир филиали фаолиятига доир 2018 йилги ҳисобот ҳамда 2019 йилда амалга оширилиши мўлжалланган бизнесрежаси тақдимоти ўтказилди.

Банк Башқаруви йигилишида 2019 йилда амалга оширилиши зарур бўлган асосий вазифалар ҳам белгилаб олинди.

Маълумки, акциядорлик тиҳорат Ҳалқ банкнинг “Янги йил совғаси” тиражли, пул-буюм ютуқли лотереяси (3-чиқарилиши) ютуқлар тиражи 2018 йил 27 декабрь куни Жиззах шаҳрида “Жиззах вилоят мусиқали драма театри” биносида очиқ тарзда ўтказилиб, унда республикамизда ишлаб чиқарилган 8 та “Спарк” автомобили, 10 млн., 3 млн. сўмлик ҳамда бошқа кўплаб бошқа пул ютуқлари ўз эгаларини топган эди.

“СПАРК” ЮТОУК ЭГАЛАРИГА ТОПШИРИЛДИ

Якинда ушбу лотерея голибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. “Спарк” автомобили эга-сига айланган уч нафар омадли юртошомиз, яъни Тошкент вилояти Зангиота туманида истиқомат қилувчи Бобурхўжа Рихсибеков, Сурхондарё вилояти Термиз шаҳридан Алишер Пардаев ҳамда Андикон вилояти Андикон туманида яшовчи Абдула Аҳмадалиев машина калипларини олар есан, бу ютуқлардан беҳад ҳурсандлигини билдириб ўтдилар.

– Ҳалқ банки лотереяларидан тез-тез омадимни си-наб тураман, – дейди Абдулла Аҳмадалиев. – Бироқ шу пайтгача бирор буюм ютганим йўқ эди. Буни қарангки, Янги йил арафасида “Спарк” автомобили наисбет этиди. Ҳеч кутмаган эдик. Бу оиласиз учун чинакамига “Янги йил совғаси” бўлди.

Ҳалқ банки томонидан ташкил этилган ушбу тиражли, пул-буюм ютуқли лотереяда 2 та разрядда, икки миллион донада, жами 4,0 млрд. сўмлик билет муюмалага чиқарилган бўлиб, жами ўйналган ютуқ фонди суммаси бир миллиард 979 миллион 556 минг сўмни ташкил этиди.

Бундан ташкири, ушбу тираж доирасида Ҳалқ банки томонидан Жиззах вилояти Ҳалқ таълимни бошқармасига қарашли 32-сонли ёрдамчи интернат мактабига “Дамас” автомобили хайрия сифатида берилди. Шунингдек, ушбу мактаб-интернатнинг моддий-техника базасини яхшилаш мақсадида 40 млн. 800 минг сўм хайрия қилинди.

Шу билан бирга, Жиззах шаҳридаги 5-сон ихтисослашган мактабгача таълим муассасасига 51 млн. 100 минг сўм ҳамда Жиззах шаҳар ҳокимлигига қарашли “Жиззах фаровонлиги” хайрия жамғармасига ногигонлик аравачаларини ҳарид қилиш учун 20 млн. сўм миқдорида иккимой хайрия маблағлари ажратилди.

Мазкур мини-банкнинг очилиш маросимида турпи давлат ва жамоат ташкилотлари ходимлари, банк мажозлари бўлган етакчи тадбиркорлар ва ахоли вакиллари иштирок этди. Малакали мутахассислар томонидан мажозларда барча турдаги банк хизматлари кўрсатадиган мазкур мини-банки замонавий жиҳозлар, шинам ва ёргу хоналар ҳамда узлуксиз хизмат кўрсатувчи банкоматлар билан таъминланган.

Мини-банкда мажозлар ортиқча оворагарчиликларсиз ҳисоб рақам очиш, омонат қўйиш, кредит олиш, барча турдаги тўловларни амалга ошириш, банкомат орқали милил ва халқаро пластик карталардаги маблагларни нақдлаштириш, халқаро валютани сўмга айрбошлаш, пул ўтказмаларини амалга ошириш имкониятларига эга.

Мини-банкнинг тантанали очилиш маросимида банк Башқаруви раиси ўринбосари Азиз Низомов сўзга чиқиб, мамлакатимиз иқтисодиёти ривожига молия мусасасаларининг ўрни долзарблигини ҳамда мазкур мини-банк мисолида банк томонидан шакллантириладиган хизмат кўрсатиши марказлари ахоли ва тадбиркорлик субъектларининг банк хизматларига бўлган эҳтиёжларини қулай, тез ва замонавий технологиялар асосида қондиришини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Бу каби мини-банкларни очиш орқали банк хизматларини бевосита истеъмолчилар учун қулай бўлган ҳудудларга етказиб бериш – банк раҳбариятининг келгусидаги боз мақсадларидан биридир.

“ИНВЕСТИЦИЯ” ВА 0 %ЛИ ОНЛАЙН-КОНВЕРСИЯ

“ЎЎмиллийбанк” миллӣ валютадаги янги “Инвестиция” номли омонатини таклиф этмоқда.

21%

Омонат муддати 13 ёки 18 ой бўлиб, йиллик фоиз ставкаси мутаносиб равишида 20 ва 21%ни ташкил этиди. Унинг бошлангич бадали миқдори 1 млн. сўм бўлиб, фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади. Кўшимча бадаллар нақд ва нақдсиз кўринишда қабул қилинади.

Омонат муддатидан олдин бекор қилинган холда, у келишилган шартлар асосида тўлаб берилади.

Мазкур омонатини банкнинг “Milliy” мобил иловаси орқали бир неча клик ёрдамида очиш имконияти ҳам мавжуд.

Омонатни масоғадан туриб расмийлаштириш мобил банкнинг хизматларини кўрсатиш шартномаси – оммавий оферта шартларига асосан амалга оширилади.

Шунингдек, эндиликда “ЎЎмиллийбанк”нинг “Milliy” мобил иловасида хорижий валютани онлайн тарзда сотиб олишида бошқа банкларнинг UzCard карталаридан “ЎЎмиллийбанк” VISA картларига конверсия қилиш комиссиясиз амалга оширилади.

“ИПАК ЙЎЛИ” БАНКИДАН ҚАТОР ҚУЛАЙЛИКЛАР

Мажозларга кўрсатилайтган хизматлар сифатини янада яхшилаш ва уларни осонлаштириш мақсадида “Ипак йўли” банки исталган халқаро Visa ва UnionPay картларига валюта сотиб олиш имкониятини ҳада этди. Илгари бу имконият факат конверсион карталарда мавжуд эди.

Банк томонидан чиқарилган карталардан нақд пул ечиш эса энди белуп бўлди. Илгари 0,5 % хизмат ҳақи олинарди. Шунингдек, банкнинг янги мобил иловаси орқали банкка бормасдан туриб ҳам валюта сотиб олиш имконияти мавжуд.

“КАПИТАЛ 24”ДАН АЖОЙИБ ЯНГИЛИК

“Капиталбанк” ўзининг мобил иловаси – “Капитал 24” орқали банк карталари орасидаги конверсияларни белуп, њеч қандай комиссия тўловларисиз амалга ошириши йўлга кўйди. Эндиликда банк мажозлари исталганча пулни конвертация қилиш имкониятига эгалар.

Бошқа банклар картасидан конверсия қилинганда эса 0,1% комиссия ҳақи олинарди, холос.

Шунингдек, банк мобил иловаси орқали исталган банкнинг сўм картасидан белуп комиссия тўловларисиз онлайн-омонат очиш ва тўлдириши имконияти ҳам мавжуд.

Фақат дастур бўйича хисобланган фоизларни олиш учун АТБ “Капиталбанк” картасини очиш позим бўлади.

ДҮНЁГА НИГОХ

Евростатининг хабар беришича, Еврохудуддаги инфляция даражаси 2018 йил-декабрь ойида 1,6 фоизни ташкил этган. Бу кўрсаткич ноябрь ойида 1,9 фоиз эди.

ЕВРОХУДУДДАГИ ИНФЛЯЦИЯ СЕКИНЛАШДИ

Европа Иттифоқининг 27 давлатида йиллик инфляция курсаткич ўтган йилнинг декабрь ойида 1,7%га, ноябрьда эса 2%га камайган.

Энг паст инфляция даражаси Греция, Португалия (0,6%) ва Данияда (0,7%), энг юкори кўрсаткич эса Эстония (3,3%), Румуния (3%) ва Венгрияда (2,8%) қайд этилган.

Европиттофоқинг статистика бўлуми маълумотларига кўра, озиқ-овқат, алкоголь ва тамаки махсулотлари нарихи ўтган йилнинг декабрь ойида 2017 йилнинг мос даврига нисбатан 1,8%га ўсган. Шунингдек, инфляция даражасининг юкорилиги хизмат кўрсатиш ва энергия соҳаларида ҳам кузатилган.

Жорий йилнинг 4 январида эълон килинган қисқа муддатли прогнозга кўра, инфляция даражаси 1,6%ни ташкил этади.

Еврохудуддаги инфляциянинг пасайиши туфайли инвесторлар 2020 йилга қадар

ставкалар ўсишини кутмайди. Сабаби, Хитойнинг заиф савдо фаолияти, Пекин ва Вашингтон ўртасидаги зўравонниклар оқибатида юзага келган умумий иқтисодий ноаниклик бунга йўл бермайди.

Европа марказий банки раҳбари Марко Драгининг фикрига кўра, Еврохудуд иқтисодиёти ҳали-бери барқарорлик ҳолатига ўта олмайди, боиси у ҳанзу Европа марказий банкининг кўллаб-куватлашига муҳтож.

Буюк Британияда яшовчи бой фуқаролар мамлакатини Европиттофоқ таркибидан чиқиши арафасида оммавий тарк этмоқдалар, деб ёзмоқда Bloomberg нашри.

МИЛЛИОНЕРЛАР БРИТАНИЯНИ ТАРК ЭТМОҚДА

Англиядан Евropa китъасига кўчиб ўтишга кўмаклашувчи агентлик эгаси Антони Уорд Томаснинг сўзларига кўра, ўтган йилда 300 киши агентлик хизматларидан фойдаланган, бу 2017 йилга нисбатан 82% кўп демакидир.

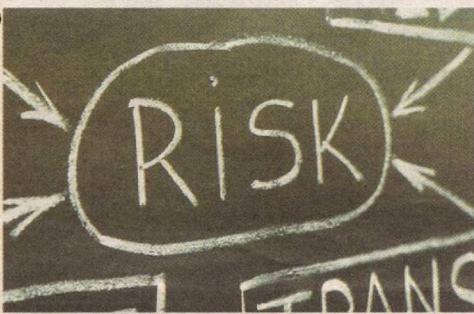
Томаснинг кўлгина мижозларини 5 миллион фунт стерлинг бойлика эга европаликлар ташкил этган. Уларнинг айримлари нафақата чиқкан ба ортиқ бизнес билан шугулланмайдигандаридир.

Айни пайдада британиялия бойлар томонидан кўчиш учун машхур манзиллар сифатида Майорка испан ороллари ва Франциянинг жануби ташланмоқда.

Агентлик раҳбарининг сўзларига кўра, уни кўпроқ миллионерларнинг бошқа худудларга кўчиб кетаёттани эмас, "пастга қараб шўнгиги бораётган" инглиз иқтисодиётининг умумий ахволи ташвишига солмоқда.

ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИДАГИ АСОСИЙ ХАТАРЛАР АЙТИЛДИ

Булар савдоуруслари ва киберхужумлардир, деб ёзмоқда lenta.ru.

Швейцариянинг Давос шаҳрида бўлиб ўтадиган Жаҳон иқтисодий форумида иштирок этувчи мутахассислар жорий йилда савдо жангига ва ҳалқаро геосиёси кескинларлар жаҳон иқтисодиётининг ривожланиши учун асосий таҳдид бўлиб қолиши ҳакида маърузалар қиласидар. Шунингдек, киберхужум ва иқтисодиётниң ёлан глобал иқтисодиётага хавф со-луви таҳдидлардан бирни эканлиги хусусида сўз юритилади. Мәтрузачиларнинг фикрига кўра, жаҳон миқёсидаги ўсиш энг юкори чўққисига кўтарилиб, ҳеч қанча вақт ўтмай, пасайиши мумкин.

Мазкур форум айни кунда Давос шаҳрида бўлиб ўтмоқда.

АМЕРИКА БАНКИДАГИ МАОШ ТАФОВУТИ ТАН ОЛИНДИ

"Citigroup" банк гуруҳи бутун дунё бўйлаб ўз ходимларининг ўртасида ойлик иш ҳаки тўғрисидаги маълумотларни ошкор қилди. Унга кўра, айлар ходимлар эркакларга нисбатан 29% кам даромад, компаниянинг АҚШдаги бўлимида ишловчи ҳора танли ходимлар эса оқ танлиларга нисбатан 7% кам иш ҳаки олишлари маълум бўлди.

2018 йил бошида Citigroupda иш ҳаки бошлиги Сара Вехтернинг сўзларига ўртасидаги номунсансилик сезиларни даражада ошиди – айлар эркакларга нисбатан ўртасида 44% кам даромад олишиди.

Маълумотларга кўра, компания ходимларининг ярмидан кўпини айлар ташкил этади. Бироқ уларнинг раҳбарлик лавозимида улуши атиги 37%ни ташкил этади.

Сўнгги йилларда банкда ҳора танли ишчилар сони тобора камайиб бормоқда, айни пайдада улар юкори бошқарувдаги жойларнинг атиги 1,8 фоизини банд этган.

Компаниянинг ходимлар бўйича бўлум

Дунёдаги миллиардерлар сони охирги 10 йил ичидаги деярли 2 баробарга кўпайган ва 2018 йилда 2 208 нафарга етган. Уларнинг бойлиги ҳар куни 2,5 млрд. долларларга кўпайиб борган, деб ёзмоқда vedomosti.ru нашри. Бу ҳақда ҳалқаро хайрия ва гуманитар ташкилот Oxfamning Davosdagi Ҳалқаро иқтисодий форум олидидан тайёрлаган тадқиқотида айтилган.

Ташкилотнинг "Жамият бойлиги ёки хусусий фарвононлик" маъruzasi бойлар ва камбағаллар ўртасидаги тобора ортиб бораётган бўшилкни кўсатди. Ундаги маълумотларга кўра, 2017 йилдан 2018 йилгача дунёда ҳар икки кунда бир янги миллиардер пайдо бўлган. Миллиардерлар бойлиги ўсиши Йилига 900 млрд. долларни ташкил қиласиди.

Шунингдек, Oxfam ҳавотирили кўрсаткичини ҳам қайд қиласиди: дунёдаги 3,8 млрд. жуда қашшоқ ва ночор одамларнинг молиявий ахволи ўтган йил ичидаги мутлақа яхшиланмаган.

Натижалар киёси эса дунёнинг энг бой 26 одамининг умумий бойлиги 3,8 млрд. энг ночор одамнинг умумий бойлигига тенглигини кўрсатган. Тадқиқотда таъкидланишича, дунё-

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

"2018 ЙИЛГИ АКЦИЯЛАР МАШХУРЛИГИ" FACEBOOKКА НАСИБ ЭТДИ

Молиявий-технологик компания бўлуми Saxo Bank мижозлар танловига таяниб, 2018 йилнинг бешта энг машхур акциялар номини эълон қиласди, деб хабар берада Kapital.kz сайти.

Гарчи ўтган йил ушбу компания учун "жанжаллар" ийли ва акциялари улушининг пасайишига сабаб бўлган бўлсада, рейтингнинг биринчи поғоногонлари Facebook Inc. (рента-беллиги -25,7%)нинг қимматли қозғозлари эгаллади.

Иккинчи ўрин эса Amazon.com Inc.га насиб этди. Савдо гигантини бўлуми мазкур компания 2018 йилда яна бир яхши йилни бошдан кечириди, боиси компания акциялари 28,4 %га ошиб, фойда ва даромадлар барқарор ўсади.

Рейтингнинг кейинги поғоногонлари Alibaba Group Holding Ltd. (рента-беллиги -20,8%), Tesla Inc. (+6,9%) ва Apple Inc. (-6,79%) эгаллади.

Инвесторлар ва савдогарлар учун ўтган 2018 йил кескин тарихий ўзгиришларга бой бўлиши билан бирга, ишбилармонлар учун янги имкониятларни яратди ҳамда уларга хатарларни самарали бошқариш ва портфель диверсификацияси нечоғли мухим эканини кўрсатди.

БЕЛАРУСДА БИРИНЧИ КРИПТО-БИРЖА

Беларусда илк крипто-биржа ўз фаолиятини бошлади. Ушбу платформа оддий пулларни криптовалютага айирбошлаш имконини беради. Currencty.com компанияси Белоруссияда рўйхатдан ўтган биринчи крипто-биржа бўлди.

Лойҳанинг ўзига хос афзалликларидан бири – у 10 мингдан зиёд токенлашган валюта активларини ҷиҳариши (ложиҳа бошидан 150 дан ортиқ тоғин олиши имконияти мавжуд) мумкинлиги билан дунё бўйича бу борада энг биринчилардан бўлади. Таклиф килинадиган токенлашган биржа активлари криптоинвесторлар томонидан ҳисоб-китоб килинади.

Инвестициялар учун АҚШ доллари, Беларус рубли ва рус рубли, биткоин ёки эфирдан фойдаланиш мумкин.

ЎН ЙИЛДА МИЛЛИАРДЕРЛАР ИККИ БАРОБАРГА КўПАЙДИ

нингамалдаги энг бой одами Жефф Безоснинг бойлиги 112 млрд. долларга кўпайган ва бу бойликнинг бир фоизигина 105 млн.лик ахолига эга Эфиопиянинг соглиқни сақлаш бюджетига тенг.

Oxfam маълумотларига кўра, арzon тиббий ёрдамни ҳам олиш имконияти йўқлиги сабаб дунё бўйича ҳар куни 10 минг ишчи хаётдан кўз юмади. Агар энадавлат кишиларнинг 0,5% солиқ миқдори 1%га кўтарила, йигилган ана шумма эвазига тиббий ёрдамга мутлоқ жана шундай 3,3 млн. инсоннинг ҳәётини асраб қолиши ёки 262 млн. болани таълимiga камраб олиш мумкин.

Oxford Committee for Famine Relief ташкилоти 1942 йилда Оксфордда очарчиликдан взият чекувларга ёрдам берни мақсадиди ташкил этилган. Айни вақтда бу ҳайрия ташкилоти дунёнинг 90 дан кўпроқ давлатида ишловчи 17 та ташкилотни ўз ичига олган. Ташкилотнинг мақсадиди таъкидланишича, дунё-

ҚОНУНЧИЛИК

ЯНГИ МЕЙЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ ТАРМОГИ КОРХОНАЛАРИ ФАОЛИЯТИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛАДИ

Кон-металлургия тармоғи корхоналари фаолитини янада тақомиллаштириш чора-табдирлари түгристерди Президент қароры қабул қилинди.

Қарорга мувофиқ, кон-металлургия тармогининг йирик корхоналари 2019 йил якунидан башлаб:

- молиявий ҳисоботларни мажбурий тартибда молиявий ҳисоботларнинг ҳалқаро стандартлари асосида тузуди ва ҳалқаро аудиторлик компанияларини жалб этган ҳолда мустакил ташкил ташкил этиши ўтказади;
- активларни сотиш рентабеллиги, актив ва мажбуриятларнинг айланиси, шунингдек, ҳалқаро фонд биржаларни ва молия институтлари талабларига асосан белгиланадиган бошқа ҳисоботи Австралия кодекси (JORC Code) стандартларига мувофиқ қайта баҳоланадиган конлар рўйхати тасдиқланади.

2019 йил 1 марта қадар ҳалқаро маслаҳатчи ва эксперторларни жалб килган ҳолда "Навоий КМК" ДКнинг балансида бўлган ва захиралари Қидирив натижалари, минерал ресурслар ва руда захиралари ҳисоботи Австралия кодекси (JORC Code) стандартларига мувофиқ қайта баҳоланадиган конлар рўйхати тасдиқланади.

2020 йил якунидан башлаб:

- ҳисоб ва ҳисобот бўйича ҳалқаро стандартлар (ISAR) принциплари ва талаблари асосида корпоратив ошкоралик татбиқ этилади;
- глобал ташаббускорлик ҳисоботига (GRI) мувофиқ ҳисоботлар, шу жумладан, иқтисодий, ижтимоий ва экологик масалалар бўйича чоп этилади.

• Уран қазиб чиқариш ва қайта ишлаш бўйича давлат корхонасини хамда қимматбаҳо металлар қазиб чиқариш ва қайта ишлаш бўйича акциядорлик жамияти шаклидаги корхонани ташкил этиши орқали "Навоий КМК" ДК қайта ташкил этилади.

2019 йил 1 ғар�� 1 марта қадар ҳалқаро эксперторларни жалб килган ҳолда "Навоий КМК" ДКнинг балансида бўлган ва захиралари Қидирив натижалари, минерал ресурслар ва руда захиралари ҳисоботи Австралия кодекси (JORC Code) стандартларига мувофиқ қайта баҳоланадиган конлар рўйхати тасдиқланади.

2019 йил 30 авгу́стга қадар ҳалқаро эксперторлар иштирокида "Давлат мулкани бошқариш түгристерди" қонун бошқариш түгристерди қонун лойиҳаси ишлаб чиқилади.

ЁҒ-МОЙ САНОАТИ РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Ёғ-мой тармогини янада ривожлантириш бўйича кўшимча чора-табдирлар ва соҳани бошқариша бозор механизмиларни жорий этиш түгристерди"ги Президент қарори қабул қилинди.

Қарор билан Ёғ-мой саноати корхоналари уюшмаси ташкил этилди. "Ўзёгмойсаноат" уюшмасининг асосий вазифаси ёғ-мой хомашёларини қайта ишлаш ва ёғ-мой саноатини ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш хисобланади.

2022 йил 1 январгача үюшма мол-мulk солиги ва фойда солигидан озод этилди.

"Ўзёгмойсаноат" уюшмаси таркибига кирадиган ташкilotлар 2021 йил 1 январгача:

- ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш мақсадида импорт қилинадиган соя дуккаги, кунгабоқар ва бошқа мойли ўсимликлар ургулари бўйича божхона тўловларидан;
- кўшимча қиймат солигидан озод қилинди.

Ёғ-мой саноати корхоналарира 2022 йил 1 январгача республикада ишлаб чиқарилмайдиган каустик соға, активлаштирилган табии минерал маҳсулотлар ва катализаторлар импортида кўшилган қиймат солигини тўлашни 90 кунга кечтириш имконияти берилди.

Қарор билан Ҳукумати қўйидаги вазифалар юкланди:

- Ёғ-мой саноатида амалдаги ишлаб чиқаришларни техник ва технологик жиҳатдан янгилаш ва янгиларни ташкил этиши бўйича инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш юзасидан "Йўл ҳаритаси"ни тасдиқлаш;

• 2019–2020 йилларда 150 миллион АҚШ доллари миқдоридаги 37 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш;

- мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиши 90 физигача етказиш;

• 2021 йилгача ёғ-мой хомашёлари жамғариш миқдорини 100 минг тоннагача етказиш;

- 2021 йилгача ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш ҳажмларини 400 минг тоннагача етказиш.

Шунингдек, ёғ-мой саноати тармоғи кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича илмий-амалий марказ ташкил этилади.

"Андижон-фарм" эркин иқтисодий зонаси ташкил этиши түгристерди Президент Фармони қабул қилинди.

Фармон билан Андижон туманида "Андижон-фарм" эркин иқтисодий зонаси ташкил этилди.

"Андижон-фарм" ЭИЗнинг асосий вазифаси фармацевтика маҳсулотлари ва дори воситаларини ишлаб чиқарувчи корхоналарни ташкил этиши учун Ҳиндистон компанияларининг тўғридан-тўғри инвестициялари ва илғор технологияларини жалб этиши хисобланади.

"Андижон-фарм" ЭИЗнинг фабрияят муддати 30 йил бўлиб ушбу муддат давомида унинг ҳудудида алоҳида солиқ ва божхона тартиблари амал қилиади.

Ушбу зона иштирокчilari қўйидагилардан озод этилади:

"Давлат активлари-ни бошқариши, монополия-ни қарши курашиши тартиб-га солиш тизимини ва капитал бозорини тубдан тақомиллаштириш чора-табдирлари түгристерди"ги Президент Фармони қабул қилинди.

Фармон билан қўйидагилар ташкил этилди:

- Давлат активларини бошқариш агентлиги;

• Монополия қарши курашиши тизими;

• Капитал бозорни ривожлантириш агентлиги;

• Давлат активларини ишлаб чиқариш тартиб-га солиш тизимини тақомиллаштириш агентлиги;

• Тадбиркорлик фабрияятни асосларини ўқитиш республика маркази Савдо-саноат палатасига берилди.

Тугатилаётган Давлат рақобат кўмитасининг қўйидаги функциялари:

• бўш турган объектларнинг ишлаб чиқариш фабрияятни самарадорлигини ошириш функцияси;

• Давлат активларини ишлаб чиқариш самарадорлигини тақомиллаштириш таъминлаш давлат сиёсатининг асосий йўналиши этиб белгиланди.

ҲАЛҚАРО ОБЛИГАЦИЯЛАРНИ ЧИҚАРИШ ВА ЖОЙЛАШТИРИШ БЎЙИЧА ҲУҚУМАТ ҚАРОРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси-нинг ҳалқаро облигацияларини чиқариш ва жойлаштириш бўйича чора-табдирлар тўғрисидаги Ҳукумат қарори қабул қилинди.

Қарорга мувофиқ, Молия вазирлиги қўйидаги операцияларни амалга ошириши белгиланди:

- ҳалқаро молия бозорида Ўзбекистонномидан ҳалқаро облигациялар эмитенти бўлиб иштирок этиш;

• ҳалқаро облигацияларни чиқариш ва жойлаштириш бўйича шартнома ва битимлар тузиш;

- ҳалқаро облигациялар бўйича тўловларни амалга ошириш;

• тегишили банк ҳисобвақларини очиш ва юритиши.

Қарор билан молия вазирiga ҳалқаро облигацияларни чиқариш ва жойлаштириш бўйича шартнома ва битимларни имзолаш ваколати берилди. Мазкур битим ва шартномалар бўйича Адлия вазирлиги томонидан юридик хуоса берилиши лозим.

"АНДИЖОН-ФАРМ" ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ЗОНАСИ ФАОЛИЯТИ БОШЛАДИ

• ер солиги, даромад солиги, юридик шахслар мулк солиги, микрофирмалар ва кичик корхоналар учун ягона солиқ тўловларидан;

- четдан келтириладиган қурилиш материаллари божхона тўловларидан;

• четдан келтириладиган асбоб-ускуналар, хом ашё, материаллар ва бутловчи буюмлар учун божхона тўловларидан.

2019 йилда "Андижон-фарм" ЭИЗ тўғрисидаги Ҳиндистон Республикаси ва хорижий мамлакатларда тақдимот ўтказилади.

ЯНГИ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ ОРГАНЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Давлат активларини самара-ли бошқариш бўйича ягона давлат сиёсатини куриши – Давлат активларини бошқариш агентлиги;

• бўш турган объектларнинг ишлаб чиқариш фабрияятини тақомиллаштириш агентлиги;

• тадбиркорлик фабрияятни тақомиллаштириш таъминлаш давлат сиёсатининг асосий йўналиши этиб белгиланди.

Фармонга мувофиқ, давлат улушларини босқичма-босқич киқсақтириш, самарадорлигини ошириш функцияси;

• бўш турган объектларнинг ишлаб чиқариш фабрияятни тақомиллаштириш таъминлаш давлат сиёсатининг асосий йўналиши этиб белгиланди.

Давлат активларини самара-ли бошқариш бўйича ягона давлат сиёсатини куриши – Давлат активларини бошқариш агентлигининг;

• товар ва молия бозорларида рақобат мухитини таъминлаш соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга ошириш – Монополия қарши курашиш кўмитасининг;

• кимматли қоғозлар бозорини шакллантириш, ривожлантириш, тартибига солиш ва корпо-ратив бошқарув соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга ошириш – Монополия қарши курашиш кўмитасининг;

• кимматли қоғозлар бозорини шакллантириш, ривожлантириш, тартибига солиш ва корпо-ратив бошқарув соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга ошириш – Капитал бозорни ривожлантириш агентлигининг асосий вазифаларни ҳисобланади.

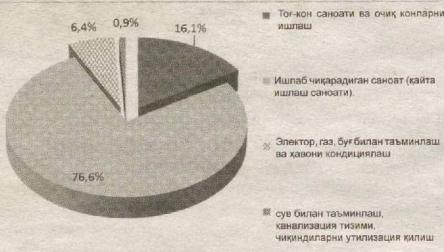
СТАТИСТИКА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИННИГ САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ 2018 ЙИЛНИНГ ЯНВАРЬ-ДЕКАБРЬ ОЙЛАРИ

Дастлабки маълумотлар бўйича, 2018 йилнинг январь-декабрь ойларида республика корхоналари томонидан 228,9 трлн. сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилган бўлиб, ўтган йилнинг тегишили даврига нисбатан ўсиш суръати 114,4%ни ташкил этди.

Жами саноат ишлаб чиқариш ҳажми ўзининг асосий омили ишлаб чиқариш ҳажми 13,2%га, тобкон саноати ва очиқ конларни ишлашнинг – 25,4%га, электр, газ, буг билан таъминлаш ва ҳавони кондиционлашнинг 4,1%га ва сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни утилизация қилишининг – 22,6 %га ўсиши хисобланади.

2018 йилнинг январь-декабрь ойларида асосий иқтисодик фаолият турлари бўйича саноат ишлаб чиқариш таркиби

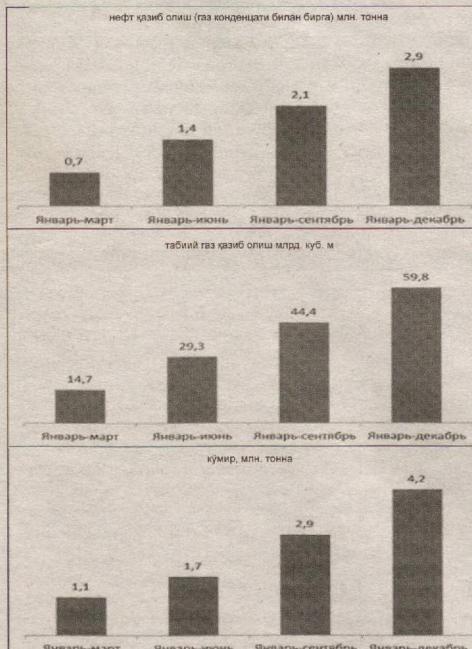

Тобкон саноати ва очиқ конларни ишлаш.

Тобкон саноати ва очиқ конларни ишлаш корхоналари томонидан 2018 йилнинг январь-декабрь ойларида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 36,9 трлн. сўмни ёки жами ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотлари ҳажмининг 16,1%ни ташкил этди.

Тобкон саноатида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар тури бўйича чақиқ тош қазиб олиш ҳажми ўтган йилнинг тегишили даврига нисбатан 1,2 марта, кўйир – 3,4%га, газ конденсати – 9,9%га ва табий газ – 6,1%га ошган. Шу билан бирга нефть қазиб олиш ҳажмининг 8,2%га, шагал эса – 12,3%га камайганлигин кузатиш мумкин.

Тобкон саноати ва очиқ конларни ишлашда йирик саноат корхоналари томонидан айрим турдага саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш

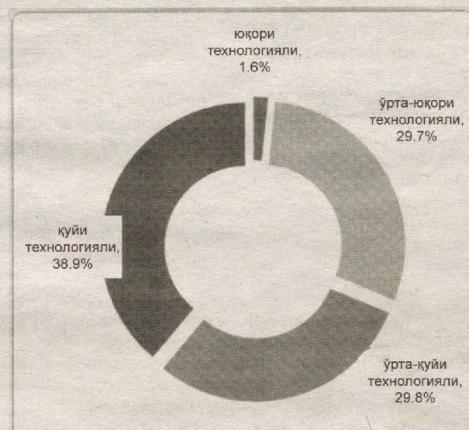
	2018 й. январь-декабрь	ўсиш суръати, %
кўйир, минг тонна	4174,4	103,4
нефть, минг тонна	746,4	91,8
табий газ, млн.куб.м	59842,2	106,1
Газ конденсати, минг тонна	2143,6	109,9
чақиқ тош, минг тонна	1191,1	119,8
шагал, минг тонна	401,4	87,7

Ишлаб чиқарадиган саноат (қайта ишлаш саноати)
2018 йилнинг январь-декабрь ойларида саноат корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 175,4 трлн. сўмни ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 113,2% ўсиш суръатини ташкил этди.

Ишлаб чиқарадиган саноат таркиби юкори технология тармоқнинг улуши 1,6%ни (2017 йил январь-декабрь ойларида – 1,9%), ўрта-юкори технологияли – 29,7% (21,7%), ўрта-кўйи технологияли – 29,8% (27,0%) ва қўйи технологияли – 38,9% (49,4%) ташкил этди.

Ишлаб чиқаришнинг технологик таркиби бўйича ишлаб чиқарадиган саноат таркиби (январь-декабрь ойлари, 2018 й.)

Республика бўйича саноат маҳсулотининг ўсишига ўрта-юкори технологияли ишлаб чиқариш сезилилари чисса кўшган ҳолда 9,6% кўрсаткич билан 2017 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 138,8%ни ташкил этди.

Ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотлари таркибида машина ва ускуналарни ишлаб чиқариш, таъмирлаш ва ўрнатиш, автотранспорт воситалари, трейлерлар, ярим причеплар ва бошқа тайлёр буюмларни ишлаб чиқариш соҳаси 19,5% (2017 йилнинг январь-декабрь ойларида нисбатан ўсиш суръати 151,5%), ташкил этгани ҳолда тўқимачилик, кийим, тери маҳсулотларини ишлаб чиқариш 13,7% (110,0%), озиқ-овқат, ичимликлар ва тамаки маҳсулотларини ишлаб чиқариш 13,2% (96,3% ни), металлургия саноати 11,2% (105,7 фоз) ва кимё маҳсулотлари, резина ва пластмасса буюмларини ишлаб чиқариш 8,3% (102,1%ни ташкил этди.

Технологик жихозларни капитал таъмирлаш ишлари кимё корхоналари ишлаб чиқариш кувватларидан фойдаланиш ҳажмини ошириш имконини бериб, калий хлорид (2017 йил январь-декабрь ойига нисбатан 108,6%), амоний нитрат (111,1%), бошқа азотли ўғитлар ва уларнинг арабалашмалари (114,2%), формальдегид (1,2 марта), акрил асосида бўёв ва локлар (134,5%), суперфосфатлар (1,8 м.), азот, фосфор ва калий минерал ўғитлар (2,1 марта) ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ошиши таъминланди.

Қишлоқ хўжалигига етказиб бериладиган қишлоқ хўжалиги техникалари ишлаб чиқариши маҳаллийлаштириш бўйича амалга оширилаётган комплекс чора-тадбирлар ҳама Республика бўйича ўрта-юкори технологияли ишлаб чиқариш маҳсулотларининг ошишига имкон берди. 2017 йил январь-декабрь ойига нисбатан йирик корхоналари томонидан ишлаб чиқариш ҳажмлари: плуглар 64,5 марта, тракторлар 3,4 марта, ғалла ўриш комбайнлари 19,4%га оширилди.

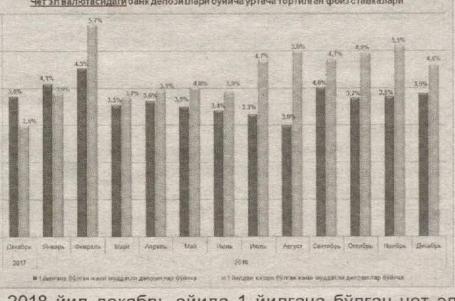
Истемол товарлари ишлаб чиқариш.

Тайёр маҳсулотлар турларини кенгайтириш ва ишлаб чиқарилишини кўплаб-куватлаш бўйича амалга ошириб келинаётган чора-тадбирлар натижасида истемол товарлар ишлаб чиқариш ҳажми 84,3 трлн. сўмни ташкил этид. 2017 йилнинг январь-декабрь ойларида нисбатан 15,9%га ўсиши таъминланди, жами саноатдаги улуши эса 36,8%ни ташкил этид. 2017 йилнинг январь-декабрь ойларида нисбатан истемол товарлари таркибида ноозик-овқат товарлари ишлаб чиқариш улушининг 58,2% дан 2018 йилнинг январь-декабрь ойларида 68,8%га ошиши кузатилмоқда.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш таркибида шароб ва ароқ маҳсулотлари ва пиво 7,7%ни (2017 йил январь-декабрь ойларида 6,6%) ташкил этид.

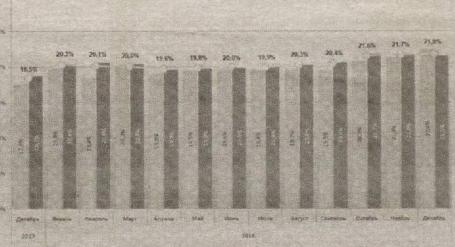
БАНК ДЕПОЗИТЛАРИ ВА КРЕДИТЛАРИ БЎЙИЧА ФОИЗ СТАВКАЛАРИ

2018 йил декабрь ойида 1 йилгача бўлган миллий валютадаги муддатли депозитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 14,0%ни ташкил этиб, 2017 йилнинг декабрек ойига нисбатан 2,2%га пасайди. Шу билан бирга, 2018 йил декабрь ойида 1 йилдан юкори бўлган миллий валютадаги муддатли депозитлар бўйича фоиз ставкаси 2017 йилнинг мос даврига нисбатан 3,1%га ошиб, 16,1%ни ташкил этид.

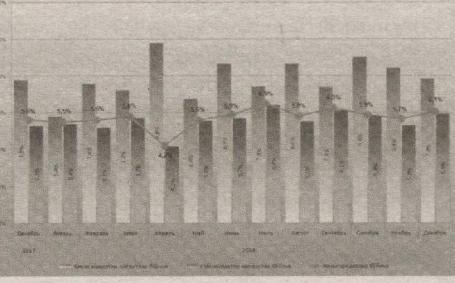
2018 йил декабрь ойида 1 йилгача бўлган чет эл валютасидаги муддатли кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йил декабрь ойида дарајасидан (3,8%) деярли ошмаган ҳолда 3,9%ни ташкил этди. 2018 йил декабрь ойида 1 йилдан юкори бўлган чет эл валютасидаги муддатли кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 4,6%ни ташкил этиб, 2017 йил декабрь ойига нисбатан 1,6%га ўсиб.

Милионни валиятадаги банк кредитлари бўйича ўртача тортилган фоиз ставкалари

2018 йил декабрь ойида чет эл валютасидаги жами кредитлар (имтиёзли кредитлар бўйича фоиз ставкаларини хисобга олмаган ҳолда) бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йилнинг декабрь ойига нисбатан 3,3%га ошиб, 21,8%ни ташкил этид. Шунингдек, қисқа муддатли кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йил декабрь ойидаги 17,6%дан 2018 йил декабрь ойига келиб 22,4%гача ҳамда узоқ муддатли кредитлар бўйича 18,7%дан 21,5%гача ошиши кузатилди.

Чет эл валютасидаги банк кредитлари бўйича ўртача тортилган фоиз ставкалари

2018 йил декабрь ойида чет эл валютасидаги барча кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йилнинг декабрь ойига нисбатан 0,5%га ошиб, 6,1%ни ташкил этид. Шу билан бирга, 2018 йил декабрь ойида қисқа муддатли кредитлар бўйича ўртача тортилган фоиз ставкаси 2017 йил декабрь ойига сақланни колиб, 7,8%ни ташкил этид. Узоқ муддатли кредитлар бўйича фоиз ставкаси эса 5,3%дан 5,9%гача ошиши кузатилди

НООДАТИЙ КҮРИНИШДАГИ БАНКЛАР

Нима деб ўйлайсиз, банкни кичик бир торт бўллаги, космик кема ёнки бирор банкнотада жойлаштириш мумкинми? Йўқ дейишга асло шошилманг. Сабаби ҳозирги замон архитектураси бор экан, инсоннинг хаётот олими ожизлик қилган тайритабийи кўринишини ҳақиқатга айлантириш у қадар қийин эмас.

Kўйда замонавий архитектураси ва ўзига хос қиёфаси билан кўлчилликни ҳанг манг этган тайритабийи кўринишидан банклар билан яқиндан таниширамиз.

"SUGAMO SHINKIN"

Суратда акс этган бино Япониядаги "Sugamo Shinkin" банкидир. Қаватли пирог шаклини эслатувчи ушбу бино "Emmanuelle Moureaux architecture + Design" архитектура студияси ғояси асосида қурилган. У ташки кўринишидан кўп қаватли бинога ўхшаса-да, бор-йўги 3 қаватдан иборат.

"Қаватли пирог" шакли банк биносига ўзига хос замонавийлик ва чирой бахш этган, айнича, тунги чироклар остида у янада ўзгача қиёфада акс этади.

"OFFICE CENTER 1000"

Литванинг Каunas шаҳридаги "Office Center 1000" номли бино эса банкнота шаклида қурилган. Қизиги шундаки, "RA Studija" архитектура бюроси ушбу иншоотни бирорта банкнинг маҳсус буюртмаси асосида бунёд этмаган. Бирок, шунга қарамай, бинода бир неча офицерлардан ташқари мамлакатнинг иккى йирик банкни ҳам жойлашган. Ўзига хос жиҳатлардан яна бири, ушбу офисда одатий кўринишидан бирорта ҳам деразан учратмайсиз. Бинонинг ташки кўриниши шиша ва турли хил элементлардан ташкил топган, холос.

“ОСИЁ БАНКИ”

Бангкокдаги ушбу "банк-робот" 1986 йилда пайдо бўлган. Таиландлик дизайнер Самет Жамсай ўтган асрнинг 70-80 йилларида компютерлаштириш ва роботлаштириш мавзусига бағишилаб, мазкур бинони лойиҳалаштиришга киришади. Меъмор ёътиборни тортувчи бундай мэймормор образ оркали сайдерамиз аҳолисининг онги-шуурини тасвирламоқчи бўлган.

GQ BANK

"NMDA" архитектура студияси Токиода мижоз билан биринчи алоқани амалга оширишга мўлжалланган шундай рамзий кўринишига эга банди оғизини куради. Бинонинг фасаддаги расми молия оғизини ифодалайди.

DNB

Йирик Норвегия молия гурухининг янги оғизи турли бинолардаги ходимларни бир "үй"га жамлаши керак эди. Голландиянинг "MVRDV" архитектура бюроси бу ишнинг ўддасидан чиқди – кубиклардан 17 қаватли бино қурди. Унинг ҳар бир қавати бошқаларидан ажralиб туради, шу сабабли ҳам бинодан фойдаланиш жуда купал.

Саҳифани Г. МАЛИКОВА тайёрлади.

“БУНИ ҚАНДАЙ ҚИЛИШИМ МУМКИН?”

Бизнес бўйича файласуфликни кўлга кирилган дунёга машҳур беш инсондан бири Роберт Кисаки ўзининг "Бой бола, ақлли бола" китобида ўкувчига бой ва баҳти бўлишининг, молиявий эркин инсонга айланшишнинг зарур йўлларини ҳаётй тажрибалар, маслаҳатлар ва шахсий билимлар оркали кўрсатиб берган. Унинг ўзбек тилидаги кўриниши Мирафзал Мирфайзиев таржимасида "Насаф" нашриёти томонидан нашр қилинган.

Қўйида мазкур китобдан ўрин олган руҳан кучли ва бой бўлиши ўйлида ёътиборга олиш лозим бўлган инсон психологияси хусусида сўз юритилади.

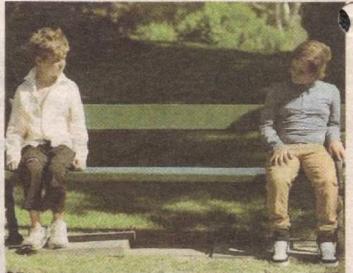
***

Катталар билан ишлаш тажрибам шуни кўрсатдик, бойни бойроқ бўлишига, ақлни янада аклироқ бўлиши ўргатиш осон. Қўйдагича гапирадиган инсонларни бой бўлишига ўргатиш жуда ҳам қийин:

- Агар пулумин йўқотсан-чи?
- Лекин ишончли, доимий ишга эга бўлиш керак-ку!
- Текинга ишлаб бўладими, одамларга ҳақ тўлаш керак!
- Қарзга ботмаглар;
- Жон-жаҳдинг билан ишла, пул йиғ;
- Таваккал қилма, ишингни билиб қил;
- Ҳамма бойлар – очкўзлар;
- Овқат устида пул ҳақида гапирамаймиз;
- Пул мени қизиқтирамайди;
- Мен бундай қила олмайман;
- Бу шундай қимматки...

Бундай савол ва мулоҳазалар инсоннинг ўзига бўлган ишончи ўйклиги чукурлашиб кетгани сабабли келиб чиқади...

"Мен буни қила олмайман!" Хеч қачон бундай деманг. Менини бой отам ақлли бўлгани учун пул фақат гоя эканини тушинарди. У менга ва ўглига "Мен буни қила олмайман!" деб-

ишини тақиқларди, шу билан ўзимиз ҳақидаги фикри ўзгаришига интиларди. Шунинг учун у бизга "Қандай қилиб буни қилишим мумкин?" дейишинг ўргатарди.

Доимо "Мен бундай қила олмайман!" деб ўзиминг камбағал сифатида таассуротимни кучайтириб бораман. Лекин "Буни қандай қилишим мумкин?" деб ўзиминг бой одам сифатида таассуротимни кучайтираман.

... Юқоридаги икки гапни таҳлил килсангиз, "Қандай қилиб буни қилишим мумкин?" деганингизда ақлингизнинг имкониятларни қидиришга йўналтирилаётганини сезазис. Бошқа томондан, "Мен буни қила олмайман!" дейишингиз сизни ҳар қандай ҳаракатдан тўхтатади. Шундай қилиб, мен ўзимни "Буни қандай қилишим мумкин?" дейишга мажбур этиб, бир вақтлар камбағал болани кучли ва бой қилдим.

БИЛАСИЗМИ?

ЎЗБЕК СўМИ

Ўзбекистоннинг амалдаги миллий валютаси сўм — Ўзбекистон Республикаси Олий кенгашининг 1993 йил 3 сентябрдаги №952-XII қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 16 июндаги ПФ-870 сонли фармонига биноан, 1994 йилнинг 1 юнидаги, ўзигача амалда бўлган сўм-купонга 1:1000 нисбатда мумомалага кирилтилган.

Тарихга назар солсак, сўм энг қадимги атамалардан бири бўлиб, Фирдавсийнинг "Шоҳнома" асарида "сўм" пул солинган қочпа (халта) маъносидаги кўлланилган. XIV асрда сўм Олтин Ўрда хонлигига оғирлигидаги бирлиги бўлиб, муйайди оғирлидаги кумуш қўйма (ёмби)ни ифодалаган.

Сўм дастлаб 1, 3, 5, 10, 20, 50 тийинлик тангалар ҳамда, 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100 сўмлик қозо купюралар билан бир вактнинг ўзида мумомалага кирилган. 1 сўм 100 тийинга майдаланган. Айтиш жоизи, сўм мумомалага кирилтилган кунда валюта биржасида 1 АҚШ долларининг киймати роппоро с 7 сўм бўлган.

1994 йилда мумомалага кирилтилган 100 сўмгача бўлган жамики қозо пуллар Германиянинг "Giesecke & Devrient" фирмасида чоп этилган. (Хозир бу ерда ЕИ валютаси – евро ҳам чоп этилади). 1997 йили мумомалага кирилтилган 200 сўмликдан бошлаб, кейинги барча купюралар Тошкентдаги "Давлат белгиси" ДИЧБда босилмоқда.

1994 йилдан бир кундан соң мумомалага кирилтилган 100 сўмгача бўлган жамики қозо пуллар Германиянинг "Giesecke & Devrient" фирмасида чоп этилган. (Хозир бу ерда ЕИ валютаси – евро ҳам чоп этилади). Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январьда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтада бир марта пайшана куни чиқади. Буюртма № 103. Адади 2458 нусха. Нархи шартнома асосида. Газета А3 ҳажмда, 2 шартли босма табоқда чоп этилди. Босиша руҳсат этилди: 23.01.2019 й., 9.00. 12345

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМIZ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий Банки

"Norma Hamkor" МЧЖ

"Moliya yangiliklari agentligi" МЧЖ

БОШ МУҲАРИР

Р.О.ОХУНОВ

Нашр учун маъсъул

Б. МУҲАММАДИЕВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

"Moliya yangiliklari agentligi" МЧЖ
Газета таҳририятининг
техник ускунапарида саҳифаланди.

АХБОРОТ КЎМАГИ

ЎзА, "Туркестон-пресс" НАА

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100060, Тошкент ш.,

Шаҳрисабз кўчаси, 23-й.

е-mail: info@banknews.uz,

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун

71 232-45-32 телефони

орқали муроҷаат қилинг.

Факс: 71 232-43-98.

Нашр индекси – 102.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-й.